

ให้ลดลงและหมดไป ก็เป็นหน้าที่ของการศึกษาที่ถูกต้อง ดังนั้นท่านพุทธทาสภิกขุจึงได้เสนอ การจัดการศึกษาที่ถูกต้อง ที่จะทำให้มนุษย์เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ซึ่งมีดังนี้

ท่านพุทธทาสภิกขุได้ให้ความหมายของการศึกษาตามรูปศัพท์ไว้ว่าคำว่า การศึกษา มาจาก คำว่า ลึกษา ในภาษาบาลี ซึ่งแยกได้เป็น สะ กับ อิกชะ สะ แปลว่า เอง ตัวเอง ส่วน อิกชะ แปลว่า เห็น การเห็น เมื่อรวมความกันแล้วก็แปลว่า การที่จะทำให้ผู้ศึกษา มีความเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ในตัวผู้ศึกษาเองอย่างแจ่มแจ้ง คำว่า การศึกษา ในความหมายของท่านพุทธทาสภิกขุ ดังกล่าว ผู้ศึกษาจะต้องมีการประพฤติ ปฏิบัติ ฝึกอบรม โดยตัวผู้ศึกษาเองจนในที่สุดก็เกิดปัญญาคือ ความเห็นแจ้งในตัวเอง มิใช่เป็นการศึกษา เล่าเรียน ที่เพียงแค่อ่านออก เขียนได้ ท่องได้ จดจำได้ อย่างที่เป็นอยู่ในระบบการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

จุดมุ่งหมายของการศึกษาในขั้นพื้นฐาน ท่านพุทธทาสภิกขุเสนอว่า ต้องสอนให้มนุษย์ มีความรู้ ความสามารถ มีสติปัญญา มีความเฉลียวฉลาดและมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จุดมุ่งหมายในระดับที่สูงขึ้นไปและเป็นจุดมุ่งหมายหลักที่ท่านพุทธทาสภิกขุให้ความสำคัญก็คือ การศึกษาจะต้องทำให้มนุษย์ สามารถทำลายความหลงผิดที่คิดว่า ตัวมนุษย์เอง มีตัวตนที่แท้จริงที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่เรียกว่า ความเห็นแก่ตัว ความเห็นแก่ตัวดังกล่าว เป็นรากเง่าของกรรก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมากมาย เพราะฉะนั้นถ้าการศึกษาสามารถทำให้มนุษย์ทำลายความรู้สึกที่เห็นแก่ตัวออกไปจากจิตใจให้ได้ ปัญหาต่างๆที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่มีป้อเกิดมาจากความเห็นแก่ตัวก็หมดไป มนุษย์ก็จะเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ มีการประพฤติ ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและจะนำไปสู่การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ในส่วนของกระบวนการ การจัดการศึกษาที่จะให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวที่กำหนดเอาไว้ ท่านพุทธทาสภิกขุได้เสนอแนวทาง รูปแบบ และวิธีการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

แนวทางการจัดการศึกษา

-แนวทางยถาภูตสัมมัมปัญญา เป็นแนวทางของการศึกษาที่จะทำให้ผู้ศึกษาเกิดความรู้ ประจักษ์แจ้งโดยการปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการเห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นจริงเช่น เห็นว่าชีวิตเป็นทุกข์ก็เกิดจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงๆ มิใช่เป็นเพียงความรู้ ความเข้าใจ จดจำได้ ท่องได้เท่านั้น

-แนวทางไตรสิกขา เป็นแนวทางของการศึกษาที่ผู้ศึกษาต้องลงมือประพฤติ ปฏิบัติ ฝึกอบรมที่เรียกว่า ศิล สมาธิ ปัญญา ศิล คือ การฝึกอบรม ประพฤติ ปฏิบัติ ที่ไม่เบียดเบียนตน

เองและผู้อื่น สมภา คือ การฝึกอบรมจิตใจให้มีความสงบมีลักษณะที่เป็นความบริสุทธิ์ สะอาด มั่นคง ไม่หวั่นไหว วอกแวก และพร้อมในการที่จะทำหน้าที่การงาน ปัญญา คือ การมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นแจ้งในความเป็นจริงของสิ่งทั้งหลาย ทั้งปวงตามที่เป็นจริง จนในที่สุดก็สามารถ ทำลายความรู้สึกที่เข้าใจผิดว่าตัวเองมีตัวตนอยู่จริงได้

-แนวทางปฏิจจสมุปบาท แนวทางดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงลักษณะของสิ่งต่างๆที่มีความ ต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะชีวิตซึ่งมีผัสสะและต้องมีความสัมพันธ์กับ สิ่งภายนอกแล้วก่อให้เกิดความรู้สึกความมีตัวตนเกิดขึ้น แนวทางปฏิจจสมุปบาทจะสอนให้ มนุษย์รู้และเข้าใจเท่าทันต่อความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดความหลงผิดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกความมี ตัวตน

รูปแบบการจัดการศึกษา

-ระบบสหกรณ์แห่งศาสตร์ หมายถึง การรวมศาสตร์ ทุกๆ ศาสตร์ไม่ว่าจะเป็น วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ ล้วนแต่เป็นความรู้ที่สามารถนำไป ใช้ประโยชน์ได้ แต่ศาสตร์เหล่านี้ก็ต้องมีศาสตร์หลักอยู่อย่างหนึ่งคือ ธรรมศาสตร์ ซึ่งจะทำให้การ นำความรู้จากศาสตร์ต่างๆ เหล่านั้นมาใช้ได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

-แผนการศึกษา ท่านพุทธทาสภิกขุเสนอแผนการจัดการศึกษาประกอบด้วย พุทธิ ศึกษา คือ การอบรม ฝึกฝน ให้มนุษย์มีสติปัญญา มีความเฉลียวฉลาดเห็นความจริงของสิ่ง ทั้งหลาย ทั้งปวงตามที่เป็นจริงตามธรรมชาติ จริยศึกษา คือ การฝึกอบรมลงมือประพฤติ ปฏิบัติ โดยตัวผู้ศึกษาเองให้อยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ถูกต้องดี พลศึกษา คือการฝึกฝน อบรมเพื่อก่อให้ เกิดกำลัง ในฝ่ายกายและฝ่ายจิตซึ่งต้องมีความสมดุลกัน หัตถศึกษา คือ การมีความรู้ ความ สามารถในการประกอบอาชีพและต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

วิธีการจัดการศึกษา

-โดยวิธีการที่เป็นการละ คือ ต้องละหรือทำลายความรู้สึกที่เห็นแก่ตัวออกไปจากจิตใจให้ได้

-โดยวิธีการที่เป็นการสร้าง คือ ต้องสร้างจิตสำนึกให้มีรากฐานแห่งความมีมนุษย ธรรม เช่น สร้างจิตสำนึกให้มีความรัก ความเคารพ ในสถาบันครอบครัว สถาบันครูบาอาจารย์ สถาบันพระสงฆ์

-โดยวิธีการส่วนที่ยังไม่แน่ใจ คือ การรับเอาแนวคิดทางการจัดการศึกษาที่มีอยู่ในต่างประเทศมาใช้ ต้องแน่ใจว่าจะก่อให้เกิดความเหมาะสมสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของเราแต่ถ้ายังไม่แน่ใจก็อย่ารับนำมาใช้เพราะจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาทีหลังได้

ความคิดเห็นเรื่องครู

ครูเป็นบุคคลสำคัญ เป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการดำรงชีวิตอันถูกต้องให้แก่ผู้ศึกษา ครูในทัศนะของท่านพุทธทาสภิกขุ นั้นจะเป็นใครมาจากไหนก็ได้ แต่ต้องมีการประพฤติ ปฏิบัติที่ถูกต้อง ดีงาม เป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ศึกษาได้ มีคุณธรรม มีปัญญาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของชีวิตอย่างแจ่มแจ้งและถูกต้องและที่สำคัญที่สุดต้องสามารถทำให้ผู้ศึกษาเห็นความเป็นจริงของสิ่งทั้งหลาย ทั้งปวงที่เป็นไปตามธรรมชาติซึ่งจะนำมาสู่การทำลายความรู้สึกที่มีตัวตนของผู้ศึกษาเองได้

Thesis Title	Buddhadasa Bhikkhu's Philosophy of Education	
Author	Mr. Surat Petnil	
M.A.	Philosophy	
Examining Committee :	Asst. Prof. Rungraung Boonyoros	Chairman
	Asst. Prof. Noi Pongsanit	Member
	Dr. Pramuan Pengchan	Member

Abstract

The objective of this study of the Philosophy of education of Buddhadasa is to seek an understanding of the organizational aspects of education as proposed by Buddhadasa, using Buddhism as foundation.

The scope of this study is to pinpoint the objectives of educational practice, the meaning of education in general as well as its methods, in order to gain insight into this subjectmatter and related topics, s.a. the role of teacher/student.

It was found that Buddhadasa sees the current Thai educational system as one copied from the West resulting in an imperfect (defective) educational system, which Buddhadasa calls "Tail-less dog education system" because this educational system makes man forget real humanness, and re-enforces a sense of selfishness in man, and is oriented towards materialism. The present educational system installs a curiosity for material things, competition, inducing a kind of behavior which does not differ essentially from that of animals.

As a result of this man leads a life without happiness, while society is in a confused and critical state.

Selfishness is an important factor which causes restlessness in man's life, and problems in society. To eliminate or reduce this selfishness is precisely the task of correct educational practice. Therefore, Buddhadasa proposed a plan for the re-engineering of educational process which will make complete human beings.

Buddhadasa, defined the meaning of "Kansueksa" literally as derived from a pali word "Sikkha", which can be separated as "Sa" and "Ikkha". "Sa" means self while "Ikkha" means see or sight and when recombined means the state of causing the learner to see, to know and to understand deeply within self. The word "Kansueksa" as Buddhadasa mentioned, could be understood only if the learners behaved, practiced and trained on their ownelves until finally "Panya" occurs. "Panya" is enlightenment within oneself, not just only an education or learning in classrooms or the educational system practiced in the present day.

The primary purpose of education as proposed by Buddhadasa is to teach human beings to gain knowledge, ability, wisdom together with the ability to work effectively. Moreover, higher level purpose or the main purpose that Buddhadasa gave

more importance to is that education should help human beings eliminate the mis-understanding of having “self” which leads to the feelings of selfishness. Selfishness is the main cause of many other problems, therefore, if education can help human beings abolish selfishness, the problems created by human beings’ selfishness will reach an end, also human beings will become a complete human. The complete human will be well-behaved and well-practiced thus producing a peaceful life in the society.

Buddhadasa proposes approaches and ways of educational system process as follows.

Educational Management approaches

- “Yathabhuta-Sammappanna” approach is an educational approach which makes the learners knowledgeable by self-acquisition or cognition; the approach teaches to see everything in the way it is, seeing the actual thing such as seeing that “life is suffering”, should come from the real feeling occurred, not just only from the knowledge learned, understood, remembered or reciteable.

- Trisikkha approach is an educational approach in which the learners will have to practice and trained on Sila, Samadhi and Panya.(Paññā) Sila is the training, behaving, or the practice that bothers no one or oneself. Samadhi is the training to calm the mind so that it could be purified and stable and ready to get to work. Panya is having knowledge and understanding of the actual truth of every living being so that finally the thought of self-belonging will be abolished.

- Paticcasamuppada approach. The approach shows the characteristics of things as having continuity, relativity to one another especially life as having phassa and has to have relationship with external things that cause the feelings of self-belonging. Paticcasamuppada teaches human beings to know and understand the relationship that causes the mis-understanding that results in the feelings of self-belonging.

Pattern of educational Management.

- Co-operating knowledge system means the combining of all knowledge such as engineering, medicine, law, and economics, etc. But all this knowledge should contain the basic knowledge i.e. the knowledge of Dhamma because the science of Dhamma helps bring out the knowledge from other sciences in order to make the full and proper use of it.

- Educational Plan: Buddhadasa proposes a plan for educational management which consists of 4 elements: Buddhisiiksa - a training and practice of human beings leading to Panya(Paññā) and seeing things as the way they are naturally; Cariyasiksa - the learners should obey rules and regulations of the culture; Balasiksa - the training and practice leading to strength of mind and body which should be well balanced; and Hatthasiksa - having knowledge and ability to work honestly.

Educational Management

- In the matter of abolishing selfishness.
- In building the feelings for humanity meaning, to build love, respectability in family, teachers and Sangha institutions.

- To adapt for Thailand educational approaches used in foreign countries. However, they should be adapted suitably to the lifestyles of the Thai people otherwise they could cause problems.

Ideas on Teacher

Teachers are considered very important people because they are the ones who teach and guide people to live a proper life. According to Buddhadasa, teachers can be anyone, from any place but have to be well behaved. Teachers should set a good example for their students and others, in living with right knowledge and full understanding of things as they really are. Most important of all, teachers should be able to guide their students to attain the same knowledge and understanding so that the students may succeed in eradicating their selfishness and their belief in having and being a permanent self.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University